

30.

Herényi astrophysikai Observatorium 1883 dec. 24.

Kedves Miklós Bátyám!

Fogadd köszönetemet a címekért! Valószínűleg mind kapnak sőt még néhányt külön is jegyzek hozzá²³⁴.

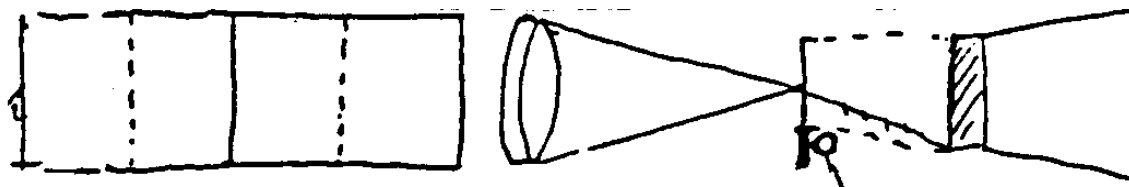
A cyangáz spektrumára igazán kíváncsi vagyok, ha rá érek megpróbálom, alkalmas helyem van hozzá. Most én a hidrür spektrummal dolgozom, tegnap sikerült vele tökéletes üstökös spektrumot előállítani²³⁵. A közép vonal éles s a két szélső bizonytalanul elmosódott mindkét oldalon. Reményilem hogy az üstökös spektrumában megfogom látni a közép sávban a második sávot is, mely oly szép a gázlágnál. Tegnap már rá is állítottam néhányszor a mikrometertűt. Valószínűleg az üstökös spektrum teljesen egyezni fog a hidrür spektrummal.

Multkor már skizziroztam egy spektroskopot²³⁶, melyet roppant fénytéljesnek és méréseknél igen kényelmesnek és biztosnak gondolok. Hogy a rés elhagyásával igen fénytéljes lesz ez kétséget nem szenved, a nagy spektros- koprán minden este tapasztalom.

Előnyei lennének még a nagy idő nyereség mert széles réssel csillag- spektrumot mérni haszontalan vesződség, a szűk résnél pedig roppant nehéz a jó beállítás. Csillagot mindig oly szűk réssel észlelek mint a nap spektrumot s majd innen, majd onnan van a rés mellett s néha félóráig tart míg a legalkalmasabb helyre állíthatom.

A mérés biztossága. Tudvalevőleg két vonal távolát sokkal biztosabban lehet mérni, mint egynek absolut helyzetét. Itt mindig ez szerepelne. A fényes mirát ráállítanám p. F vonalra s a másik mikrometer vonallal csak a távolokat mérném. A fényes vonalat a napimozgás irányába állítva a beállítást csak néha kellene kontrollirozni, míg a tulajdonképeni mérés nagyon gyorsan menne a fényes, világos spektrumon. A mirát vagy a decl. mozgással vagy a műszer egyenes irányu eltolása által állítanám be. Nagyon valószínűleg ugy csinálnám a műszert, hogy a mirát eltolni lehessen, de azért bizonyos hullámhosszúgra pontosan beállítani. Erre ez volna tervem:

Az avision direkte prizmából kis darabot réssel elfödök. A rés darabka a hengerlencse s a collimátor közös gyújtópontjában lenne, így:

Prisma

Collimátor

rés Hengerlencse

Geisslercső

A rés előtt roppant kicsi Geisslercső H nel.

A mirát azután H_{α} H_{β} H_{γ} vonalakra állíthatnám, melyekhez mindegyikhez külön skála érték lenne meghatározva. Valószínűleg igen egyszerű volna a műszert úgy készíteni hogy rést is lehessen beletolni p. üstökösökhöz s a skála érték meghatározásához.

Leolvasás, távcső stb berendezés mint a Merz universál-nál.

A műszer gyenge 5 ös vagy erős 3 as prizmával /valamivel gyengébb dispersióval mint az enyim/ egész 7-8 nagyságu csillagokig volna használható.

Az enyimmel 8 ad nagyságot még mértem hengerlencsével és szűk réssel /Wolf-Rayet féjét/ az 1515 Lalandban látom igen jól a széles hidrogén vonalakat²³⁷. Akkor ez valami jó prizmával s sok közül kiválasztott hengerlencsével mesés eredményeket adna s az észlelést végtelenül megkönnyebbitené.

Nagyon szeretném ha szóval lehetne ezt a dolgot alaposan megbeszélni.

A prizmát a napokban megküldöm, kicsi ugyan de jó. A harmadikat Direktor veszi meg egy projektio készülék számára.

Köszönöm, hogy rendeltél kis lámpákat, még rendelek 3-at Direktornak.

Hived

Jenő